

LEEWARDEN WATERKAART

- Stadsstrand Leeuwarden
- SUP verhuur
- Greenjoy bootverhuur
- Museumhaven Leeuwarden
- Praamvaren Leeuwarden
- Steiger
- VVV

Elf verhalen tocht

- 1 Elfstedentocht
- 2 Bierkade
- 3 Mata Hari
- 4 Slauerhoff
- 5 Bieroproer
- 6 Stadswerf Leeuwarden
- 7 Prinsentuin
- 8 De Inktpot
- 9 Oldehove
- 10 Een gemeentelijk bordeel
- 11 De Waag

Bruggen & Pijpen

- A Brol
- B Korfmakerspijp
- C Vischmarktpijp
- D Amelandspijp
- E Dubbelepijp
- F Hoeksterpijp
- G Arendsbrug
- H Hoeksterpoortsbrug
- I Verversbrug
- J Noorderbrug
- K Vrouwenpoortsbrug
- L Schaverneksbrug
- M Wester of Adje Lammertspijp
- N Duco Martenapijp
- O Nieuwepijp
- P Langepijp
- Q Tontjespijp
- R Verlaatsbrug
- S Prins Hendrikbrug
- T Wirdumerpoortsbrug (Beursbrug)
- U Tuinsterbrug
- V Vlietsterbrug

WC's

In Leeuwarden zijn twee openbare wc's. Om toegang te krijgen heb je een jachthavenbetaalkaart nodig. Deze kan je bij de wc's kopen. In geval van nood kan je ook de horeca-ondernemers aan de Kelders, de Nieuwestad of in de Prinsentuin vriendelijk vragen om in ruil voor 0.50 cent hun wc te mogen gebruiken.

Deze kaart werd mede mogelijk gemaakt door:

1. Elfstedentocht

Het grote, witte gebouw, dat met een beetje fantasie lijkt op een cruiseschip, staat op de plek waar vroeger Hotel Amicitia stond. Vanuit dit hotel werd in 1909 de allereerste Elfstedentocht georganiseerd! Slechts 9 van de 23 deelnemers haalden de eindstreep. Leeuwarden is nog altijd de start en finish van de Elfstedentocht!

2. Bierkade

Omdat koffie en thee er nog niet waren en het water uit de grachten te smerig was, dronken mensen in de middeleeuwen de hele dag bier. Ook voor bier is water nodig en dus was het bier uit Leeuwarden niet van de beste kwaliteit. Leeuwarders mochten daarom graag bier van buiten de stad drinken. Hier aan de Bierkade werd vroeger het bier dat van buiten de stad kwam opgeslagen. Dit werd door speciale bierdragers van de schepen naar de Kelders gedragen. Op de Brol (de brug achter je) hadden ze een speciaal huisje. Ook moesten de bierdragers toezien op de schandpaal, die op de brug stond.

3. Mata Hari

Boven op de Korfmakerspijp staat danseres Mata Hari schuin tegenover haar geboortehuis te dansen. Ze werd hier in 1876 geboren als Margaretha Geertruida Zelle. Vanaf 1905 maakte ze carrière als exotisch danseres Mata Hari, Maleis voor *Oog van de dageraad* ofwel zon. In 1917 werd ze in Parijs door de Fransen gefusilleerd op de verdenkingen van dubbelspionage!

4. Slauerhoff

De volgende brug heet de Vischmarktpijp. Net voor de brug zie je het geboortehuis van de dichter en romanschrijver Slauerhoff (1898-1936). Hij vaarde de hele wereld rond als scheepsarts maar voelde zich nergens thuis. Slauerhoff was altijd rusteloos. 'Alleen in mijn gedichten kan ik wonen' schreef hij in een van zijn gedichten.

5. Bierproer

Leeuwarder bierbrouwers wilden hun eigen bier graag beschermen. Toen de stad in 1435 werd gesticht schreven ze in de stadsrechten dat je 's winters enkel bier mocht drinken dat in Leeuwarden was gebrouwen. Toen twee boeren deze regel in 1487 overtraden, werden ze door de lokale brouwers aangesproken. Dit liep uit de hand en de boeren vluchtten hier naar het Amelandshuis. Het leidde uiteindelijk tot de Bierproer waarbij een leger van 8000 man de stad plunderde.

6. Stadswerf Leeuwarden

Pal naast Café Blauwhuis, de oudste kroeg van Leeuwarden, bevindt zich de Stadswerf Leeuwarden. Dit is sinds de jaren dertig de jachthaven van de wijk de Oldegalileën. Vanaf 1994 is de werf in beheer bij MindUp. Zij begeleiden mensen met een psychische kwetsbaarheid. Op de werf worden door zo'n 25 mensen schepen gerestaureerd, opgeknapt en onderhouden. Als je nieuwsgierig bent, mag je door de week altijd even aanleggen en komen kijken.

7. Prinsentuin

Rechts lagen vroeger de verdedigingswallen die de stad in de tachtigjarige oorlog moesten beschermen. Toen de tachtigjarige oorlog voorbij was (1648), liet stadhouder Willem Frederik er een lusthof aanleggen. Lang heeft hij er niet van kunnen genieten want in 1664 schoot hij zichzelf in zijn nek toen hij zijn pistool aan het schoonmaken was. In 1819 schonk koning Willem I het park aan de bevolking van Leeuwarden, die er sindsdien nog altijd van geniet. Naast een openbaar park is het ook een van de mooiste jachthavens van Nederland.

8. De Inktpot

In deze bocht lag vroeger een openbaar zwembad die ook wel de Inktpot werd genoemd, omdat het water zo vies was dat je er zwart uitkwam.

9. Oldehove

Scheef, krom en 1,99m uit het lood. De Oldehove toren is een grote mislukking, want het had een van de hoogste kerktorens van Nederland moeten worden. De toren werd gebouwd op de helling van de oude terp, waardoor het al tijdens de bouw misging. Maar elke Leeuwarder houdt van de Oldehove, want net als hij, zijn ook wij niet perfect.

10. Een gemeentelijk bordeel

Langs het Schavernek was het lange tijd een komen en gaan van trekschuiten.

Leeuwarden is onlosmakelijk verbonden met water. Vroeger lag de stad zelfs aan de zee! Ook na het dichtslibben van de Middellzee bleef het water de belangrijkste levensader van de stad. Tegenwoordig wordt het water in en rond de binnenstad van Leeuwarden vooral recreatief gebruikt. Daarom hebben we een route voor de elektrische boot, kano of SUP voor je uitgestippeld. Omdat Leeuwarden ook de start en finish van de Elfstedentocht is, vaar je langs 11 verhalen. Veel plezier!

Reizigers verbleven er in herbergen en genoten in de horeca. Ook waren er vele militairen in Leeuwarden ingekwartierd. Het was een goede voedingsbodemp voor prostitutie. Eind negentiende eeuw had Leeuwarden de eer de stad te zijn die na Rotterdam de grootste hoerendichtheid zou hebben. Om dit wat te reguleren liet de gemeente hier in 1892 een bordeel bouwen.

11. De Waag

Toen er nog geen snelwegen en vrachtauto's waren ging het vervoer in Nederland over water. Handelaars die hun koopwaar in Leeuwarden wilden verkopen moesten eerst langs de Waag om hun koopwaar te laten wegen. Hierdoor kon de stad belasting innen, wist de klant dat zijn producten eerlijk waren gewogen en kreeg de stad de reputatie van een eerlijke markt.